

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning i budgetpropositionen (prop. 2010/11:1). Finansutskottet tillstyrker regeringens och propositionens förslag till fördelning av utgifter på anslag inom utgiftsområde 2. Det innebär att utgifterna inom området hamnar på en nivå på ca 13 miljarder kronor 2011. Utöver regeringens förslag till anslag inkluderar nivån även Riksrevisionens styrelses förslag till anslag för Riksrevisionen.

Utskottet godkänner också regeringens förslag att Sverige ska delta i kapitalhöjningarna i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och Nordiska investeringsbanken (NIB). Både EBRD och NIB fyller viktiga funktioner i Sveriges ekonomiska närområde, anser utskottet.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till investeringsplaner och låneramar för Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret för Kammarkollegiet och Statens tjänstepensionsverk. Utskottet godkänner även förslagen att Sjunde AP-fonden och Riksrevisionen ska få ta upp lån i Riksgäldskontoret. Utskottet godkänner regeringens förslag att Akademiska Hus AB ska kunna utforma sin organisation utan att beakta tidigare riktlinjer om lokala bolag.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att avgifterna till de planerade tillsynsmyndigheterna i EU ska finansieras över Finansinspektionens (FI) ramanslag. Utskottet anser dock att avgifterna bör tas upp under ett eget anslag, detta för att förbättra kontrollen och genomlysningen av avgifterna och avgiftsutvecklingen. Utskottet utgår därför ifrån att regeringen i budgetpropositionen för 2012 under utgiftsområde 2 föreslår ett nytt anslag för avgifterna till de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Finansutskottet avstyrker motionsförslag om delvis andra anslagsnivåer. Detsamma gäller motionsförslag om Akademiska Hus AB.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Mål och resultat för utgiftsområde 2	8
Mål och resultat för Riksrevisionen	20
Anslagen 2011 inom utgiftsområde 2	22
Bemyndiganden 2011 inom utgiftsområde 2	30
Bemyndigande för Kammarkollegiet	30
Bemyndigande för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	31
Bemyndigande för Statens tjänstepensionsverk	33
Bemyndigande för bidragsfastigheter	34
Bemyndigande för Riksrevisionen	34
Kapitalhöjning i Europeiska utvecklingsbanken	35
Kapitalhöjning och ändring av stadgarna i Nordiska investeringsbanken	37
Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2	40
Statens fastighetsverk	40
Fortifikationsverket	41
Sjunde AP-fonden	42
Övriga förslag inom utgiftsområde 2	44
Akademiska Hus AB	44
Särskilt yttrande	47
Anslagen 2011 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (S, MP, V)	47
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	49
Propositionen	49
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	51
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	52
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Färdigbehandlade revisionsrapporter som berör utgiftsområdet	16
Tabell 2 Revisionsrapporter som berör utgiftsområdet som inte är färdigbehandlade	17
Tabell 3 Regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2011 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	23
Tabell 4 Regeringens föreslagna anslagsbelopp 2011 i förhållande till anslagsbeloppen 2010	24
Tabell 5 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2011–2013	40
Tabell 6 Utnyttjad låneram för Statens fastighetsverk	41
Tabell 7 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2011–2013	41

Tabell 8 Utnyttjad låneram för Fortifikationsverket 42

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagen 2011 inom utgiftsområde 2

Riksdagen anvisar anslag för 2011 inom utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning enligt bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkterna 13 och 15 samt avslår motion

2010/11:Fi264 av Thomas Östros m.fl. (S, MP, V) yrkandena 1 och 2.

2. Bemyndigande för Kammarkollegiet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 355 000 000 kr för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 1.

3. Bemyndigande för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen ingå avtal för utveckling och underhåll av informationssystemet Hermes som medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kr under 2012–2016. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 2.

4. Bemyndigande för Statens tjänstepensionsverk

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 100 000 000 kr för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 3.

5. Bemyndigande för bidragsfastigheter

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:10 Bidragsfastigheter ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr under 2012 och 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 6.

6. Bemyndigande för Riksrevisionen

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2011 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 17 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 14.

7. Statens fastighetsverk

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk för perioden 2011–2013 och bemyndigar regeringen att för 2011 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån intill ett belopp av 12 000 000 000 kr i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkterna 4 och 5.

8. Fortifikationsverket

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket för 2011–2013 och bemyndigar regeringen att för 2011 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån intill 9 700 000 000 kr i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkterna 7 och 8.

9. Sjunde AP-fonden

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 för Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp på 5 000 000 kr, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp på 185 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 9.

10. Kapitalhöjning i Europeiska utvecklingsbanken

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till EBRD som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp om 541 590 000 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkt 10.

11. Kapitalhöjning och ändring av stadgarna i Nordiska investeringsbanken

Riksdagen godkänner dels att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Nordiska investeringsbanken (NIB), dels att de stadgar i NIB som innebär att kapitalstocken ökar i enlighet med kapitalhöjningen ändras och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till NIB som inklusive tidigare gjorda åta-

ganden uppgår till ett belopp om högst 1 963 299 161 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 2 punkterna 11 och 12.

12. Akademiska Hus AB

Riksdagen godkänner regeringens förslag att Akademiska Hus AB:s organisation kan inrättas utan beaktande av vad som anges om lokala bolag i riksdagens tidigare riktlinjer. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 24 punkt 1 och avslår motion 2010/11:Fi250 av Leif Pagrotsky (S).

Stockholm den 9 december 2010

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Thomas Östros (S), Elisabeth Svantesson (M), Jennie Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Monica Green (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Annie Johansson (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Mikaela Valtersson (MP), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD) och Ulla Andersson (V).

Redogörelse för ärendet

Den 8 december 2010 fastställde riksdagen utgiftsramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen inom utgiftsområde 2 ska fördelas inom den fastställda ramen. I betänkandet behandlas även de delar av utgiftsområdet som är avgiftsfinansierade och andra förslag som rör utgiftsområdet. Vidare behandlas förslag till kapitalhöjningar i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och Nordiska investeringsbanken (NIB). Förslagen som behandlas redovisas i bilaga 1. I tabell 3 redovisas regeringens och oppositionens förslag till anslag inom utgiftsområdet. I bilaga 2 redovisas utskottets förslag till anslag inom utgiftsområdet.

Utskottets överväganden

Mål och resultat för utgiftsområde 2

Utskottets bedömning

Utskottet ser mycket allvarligt på kvalitetsbristerna i SCB:s ekonomiska statistik. Utskottet utgår ifrån att SCB vidtar kraftåtgärder för att förbättra den statistiska kvaliteten och att regeringen mycket tätt följer SCB:s kvalitetsarbete.

I utgiftsområdet ingår statlig förvaltningspolitik, statliga arbetsgivarfrågor, offentlig upphandling, statistik, prognos- och uppföljningsfrågor, fastighetsförvaltning, Finansinspektionens tillsyn och Riksgäldskontorets finans- och skuldförvaltning. Vidare ingår kreditgivningen till andra stater och normgivning i redovisningsfrågor. Nytt för i år är att Sjunde AP-fondens kreditbehov och kapitalhöjningar i vissa finansiella institutioner behandlas under utgiftsområdet. Utgiftsområdet omfattar ett femtontal förvaltningsmyndigheter under regeringen samt Riksrevisionen som är en myndighet under riksdagen. I detta avsnitt behandlas de övergripande målen för utgiftsområdet samt mål och resultat för några av delområdena i utgiftsområdet. Dessutom behandlas mål och resultat för Riksrevisionen.

Propositionen

Huvudmål och resultat

Det finns två övergripande mål för utgiftsområdet. Det ena gäller förvaltningspolitiken och det andra det finansiella systemet.

Målet för förvaltningspolitiken beslutades av riksdagen i början av juni 2010 och lyder som följer: Målet är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv samt har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

Målet för det finansiella systemet beslutades av riksdagen i anslutning till behandlingen av budgetpropositionen för 2009. Enligt målet gäller följande:

- Det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd.
- Reglering och tillsyn ska bidra till förtroendet för den finansiella sektorn.
- Tillsynen ska bedrivas effektivt.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.
- Kostnaderna för statsskulden ska långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas.

Regeringen konstaterar att turbulensen på de finansiella marknaderna fortsatt att prägla verksamheten inom utgiftsområdet. Bland annat har det bankgaranti-program som infördes hösten 2008 förlängts, och arbete pågår med att ytterligare förbättra insättningsgarantin genom bl.a. förbättrad information, regler för snabbare utbetalning samt höjd beloppsgräns. De olika stödprogrammen på det finansiella området bör enligt regeringen fasas ut när situationen tillåter. Utfasningen bör ske gradvis och i samråd med andra EU-länder enligt de principer om avveckling av stödåtgärder som antogs av Ekofinrådet i december 2009.

Regeringens fortsatta ambitioner inom finansmarknadsområdet omfattar bl.a. följande delar:

- Regeringen ska aktivt delta i det arbete som pågår på internationell nivå och EU-nivå för att minska risken för nya finansiella kriser. Det handlar bl.a. om de tre nya EU-organen för att stärka den finansiella tillsynen, de nya reglerna för högre kapitalkrav och strängare likviditetsregler för bankerna för att öka deras motståndskraft vid finansiell oro samt EU:s arbete med en stabilitetsfond och insättningsgaranti. Vidare handlar det om arbetet med att förbättra ramverket för krishantering i EU och i de enskilda medlemsländerna. Regeringen anger också att man avser att tillsätta en kommitté som ska göra en översyn av det svenska regelverket för hantering av finansiella kriser, bl.a. mot bakgrund av de lärdomar som kan dras av utvecklingen och hanteringen av den senaste finanskrisen. Kommittén ska också få till uppgift att se till att det svenska regelverket blir förenligt med det arbete som nu pågår inom EU, Internationella valutafonden (IMF) och G20-gruppen.
- Regeringen ska också aktivt delta i arbetet med EU:s åtgärder på värdepappersområdet för att bl.a. öka genomlysningen, förbättra tillsynen, mildra systemriskerna och stärka investerarskyddet.
- Regelverket för försäkringsföretag ska reformeras i tre steg.
- Ytterligare resurser ska läggas på att stärka konsumenternas kunskap om de finansiella marknaderna och finansiella instrument.
- Regeringen ska också fortsätta att aktivt delta i och driva det internationella samarbetet för att motverka att de finansiella systemen utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- Krisberedskapen inom betalningssystemet ska förbättras. En utredare har fått i uppdrag att klargöra hur statens förmåga att hantera allvarliga kriser i betalningssystemet kan stärkas.
- Finansinspektionen ska stärkas och effektiviseras.

Statlig förvaltningspolitik

Som framgår ovan ändrades målet för den statliga förvaltningspolitiken under 2010. Det tidigare målet var att stärka statsförvaltningens förmåga att lösa sina uppgifter rättssäkert och effektivt till nytta för medborgare, näringsliv och beslutsfattare. Resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2011 utgår från detta äldre mål.

Regeringen har under 2009 och första hälften av 2010 genomfört och påbörjat en rad organisationsförändringar för att stärka och effektivisera förvaltningen. Under perioden från den 1 juli 2009 till den 1 juli 2010 minskade antalet statliga myndigheter med 20. Bakom siffran döljer sig en avveckling av 41 myndigheter och ett bildande av 21 nya myndigheter. Ytterligare information om statsförvaltningens organisations- och strukturutveckling lämnas i en bilaga till budgetpropositionen under utgiftsområde 2.

I propositionen lämnar regeringen information om pågående förvaltningspolitiska åtgärder. Ett viktigt område är utvecklingen av den s.k. e-förvaltningen. Regeringen konstaterar att ett flertal internationella undersökningar visar att Sverige ligger mycket långt framme i e-förvaltningen. Enligt en undersökning av OECD ligger Sverige och Norge i topp när det gäller förvaltningens beredskap och tillgänglighet samt användningen av offentliga e-tjänster.

Våren 2009 tillsattes en delegation med uppgift att öka samordningen och koordineringen av e-förvaltningen. Delegationen lämnade under 2009 ett första betänkande med förslag till en ny strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning samt till hur styrningen och finansieringen av utvecklingsarbetet kan förbättras. Dessutom föreslog delegationen ett antal olika utvecklingsprojekt. Ett andra betänkande kom under 2010 där delegationen presenterar andra viktiga utvecklingsprojekt.

Under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 drev Sverige frågorna om e-förvaltningen i Europa. Bland annat antogs en deklaration om gemensamma prioriteringar och mål i e-förvaltningen vid ministerkonferensen i Malmö. Deklarationen ska ligga till grund för en ny handlingsplan inom EU för perioden 2011–2015. Handlingsplanen ska enligt tidsplanen presenteras i december 2010.

Den 1 januari 2011 ska en myndighet för samordning av statens och kommunernas hantering av metoder och tjänster för elektronisk identifiering och signering inleda sin verksamhet. Regeringen tillsatte i juni 2010 en särskild utredare med uppdrag att förbereda bildandet av myndigheten. Samordningen ska bl.a. resultera i att företag och medborgare ska kunna använda samma e-legitimation för alla olika tjänster i förvaltningen.

Enligt regeringens handlingsplan för e-förvaltning ska hela inköpsprocessen i staten ske elektroniskt. Målet är att myndigheterna senast vid utgången av 2013 ska kunna hantera utgående beställningar av varor och tjänster elektroniskt.

Offentlig upphandling

Målet för den offentliga upphandlingen är att den ska vara effektiv och rättssäker och ha till syfte att tillvarata konkurrens på marknaden så att skattemedlen används på bästa sätt till nytta för medborgarna, den offentliga sektorn och näringslivet.

Den offentliga upphandlingen i Sverige omsätter ca 16–19 % av BNP, vilket motsvarar omkring 450–535 miljarder kronor.

En viktig del av verksamheten är olika former av upphandlingsstöd. Kammarkollegiet presenterade i början av 2010 webbportalen upphandlingsstöd.se där leverantörer och inköpare hittar information om offentlig upphandling. Regeringen anser att den nya webbportalen bör leda till bättre och effektivare upphandlingar och till att fler företag lämnar anbud. Kammarkollegiet ansvarar också för att ta fram en nationell databas för annonsering av valfrihetssystem. En första rapport om det arbetet lämnades våren 2010, och en vägledning för upphandling av primärvård och hemtjänst ska redovisas i slutet av 2010. I oktober 2010 redovisade Kammarkollegiet en kartläggning av marknaden för upphandlingssystem och kommersiella databaser för upphandlingsförfarandet. Syftet med kartläggningen är att redovisa hur olika systemstöd förhåller sig till varandra.

I mitten av juli 2010 trädde nya bestämmelser i kraft i lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF). De nya bestämmelserna gäller bl.a. rättsmedel, inköpscentraler, konkurrenspräglad dialog, elektroniska auktioner och en målsättningsparagraf om miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling.

I september 2010 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att utvärdera upphandlingsregelverket ur ett ekonomiskt och samhällspolitiskt perspektiv samt att se över systemet för insamling av upphandlingsstatistik.

Statliga arbetsgivarfrågor

Målet för området är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I området ingår Arbetsgivarverket och Statens tjänstepensionsverk samt en del nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området. Följande delmål har satts upp för de statliga arbetsgivarna:

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Den etniska och kulturella mångfalden bland de anställda i staten ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

Regeringen konstaterar att utvecklingen av de olika delmålen är fortsatt positiv. Till exempel fortsätter löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten att minska, liksom sjukfrånvaron. Andelen kvinnor på ledande befattningar och anställda med utländsk bakgrund har ökat på alla nivåer, och löneutvecklingen fortsätter att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort.

Regeringens mål att statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som tjänsteman ska bl.a. uppnås genom projektet offentligt etos. Projektet drivs av Kompetensrådet för utveckling i staten (Krus). Projektet ska pågå under perioden 2009–2011 och vänder sig framför allt till chefer i förvaltningen.

Statistik

Målet för verksamheten är statistik av god kvalitet som är lättillgänglig för användarna. Kostnaderna för uppgiftslämnarna ska minska, och statistikproduktionen ska vara effektiv. Området omfattas av Statistiska centralbyråns verksamhet. Regeringen bedömer att målen för verksamheten i flera avseenden har uppfyllts. Statistiken har i stor utsträckning använts som underlag för beslutsfattande, samhällsdebatt och forskning. Regeringen konstaterar dock att det under 2009 och våren 2010 visat sig att det finns betydande kvalitetsbrister i bl.a. den ekonomiska statistiken. Regeringen anger att den ser allvarligt på bristerna och konstaterar att SCB:s tidigare åtgärder för att förbättra kvaliteten inte varit tillräckliga. Regeringen anser därför att SCB ska fortsätta det kvalitetsarbete som påbörjats och visa väsentliga förbättringar av statistik kvaliteten senast under 2011. SCB ska också löpande rapportera till regeringen om det pågående arbetet, och Statskontoret har fått i uppdrag att granska SCB:s förbättringsarbete.

Prognos- och uppföljningsverksamhet

Målet för området är tillförlitliga och väldokumenterade prognoser, analyser och uppföljningar av den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen. Verksamheten inom området bedrivs av Konjunkturinstitutet (KI), Ekonomistyrningsverket (ESV), Finanspolitiska rådet, Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) och Expertgruppen för miljöstudier (EMS).

Regeringen konstaterar att ESV:s verksamhet har resulterat i prognoser och utfallsinformation av god kvalitet. Regeringen anser vidare att ESV:s breddning av underlaget för budgetprognoserna till att omfatta hela den offentliga sektorn har gett en högre prognoskvalitet. När det gäller KI konstaterar regeringen att KI:s prognosprecision ligger i nivå med genomsnittet för andra prognosmakare. KI har under senare år fördjupat analyserna i sina rapporter. Detta har gjort rapporterna mer användbara som underlag för diskussioner och beslut i ekonomisk-politiska frågor, anser regeringen.

Vidare har Finanspolitiska rådet genom sin verksamhet uppnått målen om ökad öppenhet och tydlighet kring den ekonomiska politikens syften och effektivitet.

Fastighetsförvaltning

Målet för området är en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning. Förvaltningen ska ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. I området ingår Statens fastighetsverk (SFV) samt Fortifikationsverket (FortV). Fastigheter som saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt överskott, de s.k. bidragsfastigheterna, förvaltas av SFV. Enligt regeringen har avkastningskraven på verksamheterna uppfyllts. SFV och FortV har också uppfyllt de mål regeringen ställt upp, och mätningarna av kundernas uppfattningar om myndigheternas verksamhet visar på nöjda kunder. FortV måste dock förbättra nöjdheten hos vissa grupper av hyresgäster, enligt regeringen.

Finansinspektionen och finansmarknadsforskning

Området omfattar Finansinspektionens (FI) verksamhet och finansmarknadsforskning. FI:s verksamhet omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn. Det övergripande målet är att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system och till konsumentskyddet inom det finansiella området. De åtgärder som vidtas i detta syfte ska vägas mot eventuella negativa effekter på det finansiella systemets effektivitet.

Tillsyn är FI:s absolut största verksamhetsområde. Under 2009 använde FI 61 % av sina resurser till tillsyn, medan 16 % användes för regelgivning och 14 % för tillståndsprövning. Regeringen anser att FI på dessa områden bidragit till stabiliteten i det finansiella systemet och ökat förtroendet för den finansiella sektorn. FI har också bidragit till konsumentskyddet. Tillsynen har utvecklats och effektiviserats genom en ny metodik. Även tillståndsprövningen har effektiviserats, och handläggningstiderna har förkortats jämfört med tidigare år.

Enligt regeringen har FI bl.a. till följd av finanskrisen fått ett vidgat uppdrag och en allt viktigare roll i den finansiella sektorn. Arbetet med att stärka regelverken för och tillsynen av de finansiella företagen och marknaderna har intensifierats. Detta gäller inte minst arbetet på internationell nivå där kraven på att FI ska delta i arbetet inom såväl globala standardsättande organ som EU har ökat. Detta ställer stora krav på myndighetens kompetens och anpassningsförmåga. FI:s resurser stärktes i vårtilläggsbudgeten för 2010, och regeringen föreslår i budgetpropositionen att ett motsvarande belopp tillförs engångsvis för 2011. Efter 2011 kommer regeringen att pröva FI:s resurser i ljuset av de effektiviseringar som FI då vidtagit. FI har fått ett särskilt uppdrag att redovisa hur arbetet med att effektivisera verksamheten bedrivs.

I vårtilläggsbudgeten för 2010, anvisades på ett särskilt anslag 30 miljoner kronor för finansmarknadsforskning. Verket för innovationssystem (Vinnova) har fått i uppgift att, efter samråd med Vetenskapsrådet, genomföra en långsiktig satsning på finansmarknadsforskning. Syftet och målet med satsningen är att stödja utvecklingen av forskning som är både internationellt konkurrenskraftig och har en hög relevans för den finansiella sektorns aktörer i såväl privat som offentlig verksamhet. En förutsättning för satsningen är att finansmarknadsbranschen bidrar med en betydande del av satsningen, på sikt samma nivå som staten. Vinnova ska årligen följa upp satsningen, och en första uppföljning kommer i verkets årsredovisning för 2011.

Riksgäldskontoret

Området omfattar Riksgäldskontorets (Riksgäldens) verksamhet. Riksgälden är statens internbank, och myndighetens uppdrag är att finansiera det som regering och riksdag beslutat. Vidare ställer Riksgälden ut garantier och ger lån efter beslut av regeringen och riksdagen. Under de senaste två åren har Riksgälden även fått ansvar för insättningsgarantin, investerarskyddet och hanteringen av det statliga stödet till banker och andra kreditinstitut.

Till Riksgäldens uppgifter hör också att hantera och förvalta statsskulden utifrån regeringens riktlinjer. Målet för statsskuldförvaltningen är att låna så billigt som möjligt utan att ta för stora risker.

Enligt regeringen har Riksgälden levt upp till de krav som ställts inom givna ramar. Målen för internbanksverksamheten har nåtts. Insatser för att öka säkerheten i de statliga betalningarna har vidtagits, och kostnaderna per genomförd betalning har fortsatt att minska. Trots finansoron och konjunkturavmattningen har Riksgäldens verksamhet med garantier, krediter, insättningsgarantier och investerarskydd bedrivits i enlighet med målen. När det gäller det statliga stödet till kreditinstitut har Riksgälden utfört sitt uppdrag i enlighet med instruktionerna och på ett sådant sätt att det främjat stabiliteten i det finansiella systemet.

Internationella finansiella organisationer

Målet för de internationella finansiella organisationernas verksamhet är att främja en hållbar ekonomisk utveckling och bidra till finansiell stabilitet. Under området behandlas förslag till kapitalhöjning i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och Nordiska investeringsbanken (NIB). Målet med kapitalhöjningarna är att institutionerna ska kunna bedriva sin verksamhet ändamålsenligt och effektivt inom sina mandat samt att bidra till att hantera effekterna av den ekonomiska och finansiella krisen.

Krediter till andra stater

Målet för krediterna till andra stater är att genom internationellt samarbete mildra effekterna av den finansiella krisen i Sveriges närområde och bidra till att motverka att en finansiell kris i en stat sprids till andra stater och därigenom skapar allvarliga problem i det finansiella systemet regionalt. Området behandlar Sveriges krediter till Island och Lettland.

Krediten till Island

I februari 2009 beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om en kredit till Island om högst 6,5 miljarder kronor. Krediten var ett tillägg till IMF:s stöd till Island och en del av de nordiska ländernas krediter till Island. Krediten undertecknades i juni 2009 och uppgår till 495 miljoner euro, motsvarande ca 4,7 miljarder kronor (enligt dagkurs). Bemyndigandet har således inte utnyttjats fullt ut. Ungefär hälften av beloppet har hittills betalats ut. Regeringen konstaterar att stabiliseringen av den isländska ekonomin fortsatt under den senare delen av 2009 och under 2010. Ett villkor för den svenska krediten var bl.a. att Island skulle fullgöra sina internationella åtaganden, dvs. att Island skulle nå en överenskommelse med Storbritannien och Nederländerna om de s.k. Icesavelånen. Regeringen konstaterar att det än så länge inte har slutits något avtal mellan länderna. Regeringen anger därför att ytterligare framsteg för att nå en överenskommelse om Islands åtaganden enligt insättningsgaranti-direktivet kommer att vara viktiga framöver.

Krediten till Lettland

I december 2009 beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro, motsvarande ca 6,8 miljarder kronor. Krediten var ett tillägg till IMF:s och EU:s finansiella stöd till Lettland och en del av de nordiska ländernas krediter till Lettland. Regeringen konstaterar att det ekonomiska läget i Lettland ljusnat betydligt under det senaste året och att förutsättningarna för Lettland att finansiera sitt budgetunderskott på marknaden har förbättrats avsevärt. Hittills har ingenting av de svenska och nordiska krediterna till Lettland betalats ut. Den lettiska regeringen har förklarat att den tills vidare inte har för avsikt att begära någon utbetalning av de nordiska krediterna.

Revisionens iakttagelser inom området

Den årliga revisionen

De allra flesta årsredovisningarna för myndigheterna inom utgiftsområdet har av Riksrevisionen (RiR) bedömts vara i allt väsentligt rättvisande. De myndigheter som fått revisionsberättelser med invändningar är Avvecklings-

myndigheten för Verket för förvaltningsutveckling (för att inte ha kostnadsfört framtida lokalkostnader) och SCB (för att inte ha redovisat vilka åtgärder som vidtagits till följd av en revisionsrapport).

Inom ramen för den årliga revisionen har RiR tagit fram revisionsrapporter för Kammarkollegiet och SCB. Revisionsrapporten för Kammarkollegiet handlar bl.a. om myndighetens ramavtalsupphandlingar inom IT-området. Revisionsrapporten för SCB handlar bl.a. om stora brister i SCB:s ledning, styrning och uppföljning av IT-miljön för konsumentprisindex och av nationalräkenskaperna samt bristande förberedelser av tillämpningen av den nya förordningen om intern styrning och kontroll.

Effektivitetsrevisionen

Utgiftsområde 2 har under 2009 och 2010 berörts av ett tiotal rapporter inom den s.k. effektivitetsrevisionen. Av tabell 1 framgår vilka rapporter som sedan 2005 berört utgiftsområdet och som regeringen bedömt vara färdigbehandlade.

Tabell 1 Färdigbehandlade revisionsrapporter som berör utgiftsområdet

Rapport	Rubrik
RiR 2005:2	Statliga myndigheters bemyndigande redovisning
RiR 2005:10	Samordnade inköp
RiR 2005:26	Granskning av SPV:s interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
RiR 2006:6	Redovisning av myndigheternas betalningsflöden
RiR 2006:12	Konsumentskyddet inom det finansiella området
RiR 2006:15	Statliga bolag och den offentliga upphandlingen
RiR 2006:17	Förvaltningsutgifter på sakanslag
RiR 2006:21	Finansförvaltningen i statliga fastighetsbolag
RiR 2006:23	Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionen
RiR 2006:27	Regeringens uppföljning av överskottsmålet
RiR 2006:32	Bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar
RiR 2007:3	Regeringens beredning och redovisning av skatteutgifter
RiR 2007:5	Regeringens skatteprognoser
RiR 2007:10	Regeringens styrning av informationssäkerhetsarbetet i den statliga förvaltningen
RiR 2007:13	Granskning av årsredovisning för staten 2006
RiR 2007:21	Regeringens analys av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet
RiR 2007:22	Sambandet mellan utgiftstaket, överskottsmålet och skattepolitiken – regeringens redovisning
RiR 2007:25	Styrelser med fullt ansvar
RiR 2007:26	Regeringens redovisning av budgeteffekter
RiR 2008:3	Staten och pensionsinformationen
RiR 2008:7	Statligt bildade stiftelser – regeringens insyn och uppföljning
RiR 2008:17	Regeringens hantering av tilläggsbudgeten
RiR 2008:18	Avveckling av myndigheter

Rapport	Rubrik
RiR 2008:20	Granskning av Årsredovisning för staten 2007
RiR 2008:27	Delpension för statligt anställda – tillämpning och effekter
RiR 2008:30	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2009
RiR 2009:14	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i 2009 års ekonomiska vårproposition

De effektivitetsrapporter som berör utgiftsområdet och som enligt regeringen ännu inte är färdigbehandlade framgår av tabell 2.

Tabell 2 Revisionsrapporter som berör utgiftsområdet som inte är färdigbehandlade

Rapport	Rubrik
RiR 2007:28	Krisberedskap i betalningssystemet –Tekniska hot och risker
RiR 2008:4	Regeringens redovisning av arbetsmarknadspolitikens förväntade effekter
RiR 2008:15	Tillämpning av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i 2008 års ekonomiska vårproposition
RiR 2009:17	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning av budgetpropositionen för 2010
RiR 2009:18	IT-investeringar över gränserna
RiR 2009:19	E-legitimation – en underutnyttjad resurs
RiR 2009:26	Statens garantier i finanskrisen
RiR 2010:3	Från många till en – sammanslagningar av myndigheter
RiR 2010:13	Säkerheten i statens betalningar
RiR 2010:14	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i 2010 års ekonomiska vårproposition

RiR:s rapporter om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket kommenteras av regeringen i bl.a. finansplanen och i avsnitt 12.6 under avsnittet Granskning, kontroll och ekonomisk styrning. I punkterna nedan anges vilka revisionsrapporter som regeringen kommenterar under utgiftsområde 2. I punkterna ges en kort sammanfattning av regeringens kommentarer till rapporterna.

- Rapporten om IT-investeringar över gränserna (RiR 2009:18). Regeringen konstaterar att man i budgetpropositionen för 2011 tillför resurser för strategiska e-förvaltningsprojekt. Detta kommer enligt regeringen att bidra till att säkerställa myndighetsövergripande IT-investeringar. Regeringen anger vidare att man delar RiR:s bedömning att en översyn av registerlagstiftningen bör genomföras.
- Rapporten E-legitimation – en underutnyttjad resurs (RiR 2009:19). Regeringen delar RiR:s bedömningar att det finns en del brister när det gäller bl.a. upphandlingsmodell för och marknadsföring av e-legitimation. Regeringen gav därför i juni 2010 en särskild utredare i uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av en nämndmyndighet

för samordning av statens och kommunernas hantering av metoder och tjänster för elektronisk identifiering och signering. Myndigheten ska enligt planeringen inleda sin verksamhet den 1 januari 2011.

- Rapporten Statens garantier i finanskrisen (RiR 2009:26). Regeringen har gett Riksgäldskontoret i uppdrag att lämna ett förslag till hur en årlig bedömning av riskerna i de samlade statliga garantierna kan göras. Förslaget ska innehålla en enhetlig analys av riskerna i de olika garantiengagemangen. Uppdraget ska avrapporteras i november 2010. Därefter ska regeringen bereda Riksgäldskontorets förslag i syfte att få till stånd en mer samlad riskredovisning till riksdagen.
- Rapporten Från många till en – sammanslagningar av myndigheter (RiR 2010:3). I rapporten rekommenderar RiR regeringen att bl.a. ge myndigheterna i uppdrag att följa upp variationer i behandlingstider samt att myndigheterna bör få i uppdrag att utvärdera sammanslagningarna. Regeringen kommenterar RiR:s rapport med avseende på Försäkringskassan under utgiftsområde 10 avsnitt 3.7.5. Regeringen anger att RiR:s rapport utgör en viktig grund för den fortsatta styrningen av Försäkringskassan. När det gäller uppföljning av variationer i behandlingstider anser regeringen att Försäkringskassan redan har det uppdraget. Möjligtvis kan det finnas skäl att se över behovet av återrapporteringskrav. De minskade regionala skillnaderna i sjukfrånvaro tyder enligt regeringen på att Försäkringskassans handläggning blivit mer enhetlig. Regeringen anger att den anser att RiR:s rapport, i de delar som berör Försäkringskassan, är färdigbehandlad.
- Rapporten Säkerheten i statens betalningar (RiR 2010:13). Med anledning av slutsatserna och rekommendationerna i RiR:s rapport gav regeringen i juli 2010 Riksgäldskontoret, Kammarkollegiet och Ekonomistyrningsverket i uppdrag att redogöra för vilka åtgärder myndigheterna kommer att vidta för att ytterligare öka säkerheten i statens betalningar. Uppdraget ska slutrapporteras till regeringen i slutet av november 2010. Vidare gav Regeringskansliet i mars 2010 en utredare i uppdrag att utreda hur statens förmåga att hantera allvarliga kriser i betalningssystemet kan stärkas. Utredaren ska avrapportera till regeringen i december 2010.

Finansutskottets bedömning

Krediter till andra stater

För att begränsa finanskrisens effekter har Sverige gett bilaterala lån till Island och Lettland. Oron på den internationella finansmarknaden ökade kraftigt under sommaren och hösten 2010, bl.a. till följd av de ekonomiska och statsfinansiella problemen i Irland och de övriga s.k. PIGS-länderna (Portugal, Italien, Grekland och Spanien). I slutet av november 2010 beslu-

tades det om ett omfattande stödpaket till Irland på totalt 85 miljarder euro. Sverige avser att delta i paketet med ett bilateralt lån till Irland på ca 0,6 miljarder euro.

Enligt utskottets mening är det viktigt att Sverige på olika sätt bidrar till att motverka och mildra effekterna av den finansiella krisen. Sverige är en mycket öppen ekonomi och har allt att vinna på att det råder ekonomisk och finansiell stabilitet i omvärlden. Med tanke på den senaste utvecklingen går det enligt utskottets mening inte att utesluta att fler länder i närtid kan komma att behöva finansiellt stöd. Sverige har beredskap för en sådan utveckling. Utskottet delar dock den bedömning som Sverige och regeringen framfört tidigare vid olika tillfällen. De bilaterala krediter som Sverige gett till Island och Lettland och nu avser att ge till Irland är inte prejudicerande för krediter till andra länder, utan svenska bilaterala lån måste prövas från fall till fall.

SCB:s ekonomiska statistik

Utskottet kan konstatera att det under de senaste åren har uppstått en antal allvarliga fel i framför allt statistiken för konsumentprisindex (KPI) och nationalräkenskaperna (NR). Båda dessa statistikgrenar har stor betydelse för utformningen av både finanspolitiken och penningpolitiken.

Som framgår av redovisningen ovan har Riksrevisionen i rapporter och inläggningar pekat på att det finns stora brister i Statistiska centralbyråns ledning, styrning och uppföljning av IT-miljön för KPI och NR samt i myndighetens förberedelser för att tillämpa den nya förordningen om intern styrning och kontroll.

Regeringen anger i budgetpropositionen att man ser allvarligt på de uppkomna problemen. I regleringsbrevet för 2010 anges att SCB löpande ska rapportera om arbetet med att säkerställa kvaliteten i statistiken och arbetet med att säkerställa den interna styrningen och kontrollen. Enligt regleringsbrevet ska skriftliga redovisningar lämnas till regeringen senast den 15 juni 2010, den 30 september 2010 och den 31 december 2010.

Regeringen bedömer dock att de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga. Regeringen anger att man noga kommer att fortsätta att följa arbetet och att SCB senast under 2011 ska uppvisa väsentliga kvalitetsförbättringar. Som framgår under avsnittet Anslagen 2011 inom utgiftsområde 2 höjs anslaget till SCB tillfälligt med 15 miljoner kronor 2011 för kvalitetsförbättrande åtgärder.

Utskottet delar regeringens uppfattning och ser mycket allvarligt på kvalitetsbristerna i SCB:s ekonomiska statistik. Vid utformningen av den ekonomiska politiken är det extremt viktigt att statistiken ger en riktig bild av hur den ekonomiska utvecklingen ser ut. Utskottet utgår ifrån att SCB vidtar kraftåtgärder för att förbättra den statistiska kvaliteten och att regeringen mycket tätt följer SCB:s kvalitetsarbete.

Säkerheten i statens betalningar

Enligt utskottets mening är det utomordentligt viktigt att säkerheten i statens betalningar är hög. Utskottet vill dock i detta sammanhang avvakta med att ytterligare kommentera frågan eftersom utskottet för närvarande är mitt uppe i en behandling av Riksrevisionens rapport Säkerheten i statens betalningar (RiR 2010:13).

Mål och resultat för Riksrevisionen

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och ansvarar för oberoende granskning av statlig verksamhet. Granskningen omfattar såväl effektivitetsrevision som årlig revision.

Propositionen – Riksrevisionens styrelse

Riksrevisionens uppgifter och mål

Riksrevisionen reviderar hela beslutskedjan i den verkställande makten och ska förse riksdagen med ett kvalificerat beslutsunderlag. Detta ställer stora krav på myndigheten. Riksrevisionen måste präglas av hög effektivitet och kvalitet. Riksrevisionen bör sträva efter att utföra sina uppgifter på ett sådant sätt att myndigheten utgör ett föredöme i statsförvaltningen.

Riksrevisionen delar in sin verksamhet i fyra verksamhetsgrenar: årlig revision, effektivitetsrevision, internationellt utvecklingssamarbete och omvärldsriktad verksamhet.

Målet för den årliga revisionen är att i tid och i enlighet med god revisionssed lämna revisionsberättelser om årsredovisningen för de granskningsobjekt som omfattas av lagen om statlig revision.

Målet för effektivitetsrevisionen är att genom granskningsverksamheten främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Vidare gäller att revisionen ska vara relevant och intressant, hålla hög kvalitet samt att den ska nå en hög verkningsgrad.

Målet för det internationella utvecklingssamarbetet är att inom ramen för svensk biståndspolitik stärka de nationella revisionsorganens kapacitet. Vidare är målet att stärka parlamentens kontrollmakt samt bidra till uppbyggnaden av en god förvaltning och korruptionsbekämpning i utvecklingsländer.

Målet för den omvärldsriktade verksamheten är att befästa och främja revisionens roll, nationellt och internationellt, samt att öka genomslaget av Riksrevisionens verksamhet.

Riksrevisionens resultat

Riksrevisionen nådde under 2009 ett tillfredsställande resultat inom sina verksamhetsgrenar. Inom effektivitetsrevisionen slutfördes 30 granskningar. Inom den årliga revisionen av myndigheternas årsredovisningar genomfördes 286 revisioner, samtliga lämnades i tid och utfördes enligt god sed.

Inom det internationella utvecklingssamarbetet genomfördes planerade aktiviteter huvudsakligen i enlighet med plan och fastställd inriktning. Den omvärldsriktade verksamheten ökade i omfattning under året, dels genom nya uppdrag inom ramen för den internationella organisationen för högre revisionsorgan (Intosai), dels genom ökade kommunikationsinsatser i anslutning till genomförda granskningar.

Till följd av besparingar 2008 fanns inför 2009 ett stort behov av rekrytering och kompetensförstärkning. Stora insatser har gjorts för att säkerställa nödvändig kompetens, inte enbart genom en ökning av antalet anställda utan också genom att utnyttja extern kompetens.

Under 2009 har arbetet med att stärka kvaliteten inom samtliga verksamhetsgrenar fortsatt. Inom effektivitetsrevisionen har en studie genomförts i samarbete med Uppsala universitet i syfte att få till stånd en extern bedömning av kvaliteten i granskningsrapporterna. En första genomgång av 2009 års granskningsrapporter visar att rapporterna lever upp till kvalitetskraven. Studien har också gett värdefulla erfarenheter om hur fortsatta externa kvalitetsbedömningar av rapporterna kan organiseras.

Externa revisionens iakttagelser

Finansutskottet har uppdragit åt en revisionsbyrå att utföra en extern revision av Riksrevisionen. Externrevisorerna bedömer i revisionsberättelsen att Riksrevisionens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande.

Finansutskottets ställningstagande

Våren 2010 behandlade utskottet Riksrevisionens (RiR) årsredovisning för 2009, externrevisorernas revisionsberättelse och revisionspromemoria samt Riksrevisionens uppföljningsrapport (bet. 2009/10:FiU27).

Utskottet tog då bl.a. upp besparingsåtgärderna under 2008 och deras effekter på verksamheten. Utskottet noterade att externrevisorn granskat Riksrevisionens process för ekonomisk uppföljning. Externrevisorn konstaterade att myndighetens arbete med verksamhetsprognoser visserligen förbättrats jämfört med tidigare, men poängterade samtidigt att det är viktigt att en myndighet har en kontinuerlig uppföljning som leder till skyndsamma och adekvata åtgärder. Utskottet underströk därför i sitt ställningstagande vikten av kontinuerlig ekonomisk uppföljning.

Avvikelser från budget behöver kunna uppmärksammas i tid för att ge myndigheten rimliga möjligheter att genomföra väl avvägda åtgärder i stället för kortsiktiga åtgärder i slutet av året, skrev utskottet.

Utskottet behandlade också inköpen av extern kompetens och kvaliteten i granskningsverksamhet. Utskottet noterade att kostnaderna för extern kompetens uppgick till knappt 32 miljoner kronor 2009, vilket är en ökning med 22 % jämfört med 2008. Störst var ökningen inom effektivitetsrevisionen. Utskottet noterade samtidigt att kostnaden per publicerad rapport var 3,8 miljoner kronor 2009, en ökning med 3 % jämfört med 2008.

Sammanfattningsvis ansåg utskottet att Riksrevisionen bör analysera och rapportera till riksdagen hur inköpen av extern kompetens höjt kvaliteten i granskningsverksamheten och vilken typ av extern kompetens som köpts in. En av anledningarna till utskottets ställningstagande var att det enligt utskottet inte gick att utesluta att de ökade kostnaderna för extern kompetens under 2009 mer var ett sätt att säkerställa verksamhetsplanen än ett uttryck för en långsiktig strategi för att höja kvaliteten i granskningsverksamheten.

Riksrevisionen behöver arbeta utifrån en tydlig strategi när det gäller inriktningen på extern kompetens i granskningsverksamheten, menade utskottet.

Från och med den 1 januari 2011 förändras delar av RiR:s verksamhet till följd av riksdagens uppföljning av revisionsreformen (bet. 2010/11: KU2). Förändringarna innebär bl.a. att RiR ska lämna sina granskningsrapporter direkt till riksdagen. Regeringen ska inom fyra månader redovisa till riksdagen vilka åtgärder man vidtagit eller avser att vidta med anledning av en granskningsrapport. RiR:s styrelse ersätts med ett parlamentariskt råd och en riksrevisor blir ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att det även gjorts förtydliganden av revisionslagen med innebörden att RiR:s effektivitetsrevision inte bör snävas in mot granskning av regelefterlevnad.

Anslagen 2011 inom utgiftsområde 2

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag enligt regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag inom utgiftsområde 2. En motion om besparingar i den statliga myndighetssektorn avslås. I regeringens förslag finansieras avgifterna till de planerade tillsynsmyndigheterna i EU över Finansinspektionens ramanslag. Utskottet anser att avgifterna bör tas upp under ett eget anslag, detta för att förbättra kontrollen och genomlysningen av avgifterna och avgiftsutvecklingen. Utskottet utgår därför ifrån att regeringen i budgetpropositionen för 2012 under utgiftsområde 2 föreslår ett nytt anslag för avgifterna till de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Jämför särskilt yttrande (S, MP, V).

Utgiftsområdet 2 består för budgetåret 2011 av 17 anslag, två mer än under budgetåret 2010. En del av oppositionspartierna föreslår också att ett nytt anslag införs. I tabell 3 redovisas regeringens respektive oppositionspartiernas förslag till ramar för anslagen inom utgiftsområdet.

Tabell 3 Regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2011 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag	
			S MP V	SD
1:1	Statskontoret	84 975		
1:2	Kammarkollegiet	79 406	-5 000	
1:3	Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	44 485		
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443		
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	10 785 000		
1:6	Finanspolitiska rådet	7 357		
1:7	Konjunkturinstitutet	52 850		
1:8	Ekonomistyrningsverket	108 614		
1:9	Statistiska centralbyrån	532 268		
1:10	Bidragsfastigheter	340 000		
1:11	Finansinspektionen	286 154		
1:12	Riksgäldskontoret	306 973		
1:13	Bokföringsnämnden	11 203		
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 370		
1:15	Riksrevisionen	299 031		
1:16	Finansmarknadsforskning	30 000		
1:17	Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse	25 000		
99:1	Nytt anslag: Effektivisering av myndigheter		-800 000	
Summa för utgiftsområdet		12 998 129	-805 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att de sammanlagda anslagen inom utgiftsområdet ska uppgå till 12 998 miljoner kronor 2011. Hur anslagen fördelar sig på olika verksamheter framgår av tabell 3. I tabell 4 framgår även skillnaden mot nivån 2010 (i vissa fall inklusive de förändringar som gjorts i samband med tilläggsbudgetar 2010, se fotnot). De nästan 13 miljarder kronorna motsvarar ramen för utgiftsområdet i steg 1 i riksdagens budgetprocess. Ramen inkluderar också Riksrevisionens styrelses förslag till anslag för Riksrevisionen 2011.

Nedan kommenteras kortfattat regeringens förslag till anslag utöver regeringens förslag till omräkning av anslagen till följd av pris- och löneutvecklingen.

Tabell 4 Regeringens föreslagna anslagsbelopp 2011 i förhållande till anslagsbeloppen 2010

Anslag (ramanslag)	Budget 2010	Förslag 2011	Förändring
1:1 Statskontoret	82,3	85,0	+2,7
1:2 Kammarkollegiet	60,5	79,4	+18,9
1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	–	44,5	+44,5
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	18,6	2,4	–16,2
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	10 147,0	10 785,0	+638,0
1:6 Finanspolitiska rådet	7,3	7,4	+0,1
1:7 Konjunkturinstitutet	52,6	52,9	0,3
1:8 Ekonomistyrningsverket ¹	124,4	108,6	–15,8
1:9 Statistiska centralbyrån ¹	520,7	532,3	+11,6
1:10 Bidragsfastigheter	280,0	340,0	+60,0
1:11 Finansinspektionen ¹	284,6	286,2	+1,6
1:12 Riksgäldskontoret	304,3	307,0	+2,7
1:13 Bokföringsnämnden ¹	9,2	11,2	+2,0
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	2,2	2,4	+0,2
1:15 Riksrevisionen ¹	295,8	299,0	+3,2
1:16 Finansmarknadsforskning	30,0	30,0	–
1:17 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse	4,0	25,0	+21,0
Summa	11 927,7	12 998,1	+1 070,4

¹ Inklusive tilläggsbudgetar för 2010.

Propositionen

Anslaget 1:1 Statskontoret

Sammantaget ökar anslaget med 2,7 miljoner kronor till nästan 85 miljoner kronor 2011 (regeringen beräknar att 79,6 miljoner kronor kommer att disponeras av Statskontoret). Anslaget ökar med drygt 5 miljoner kronor genom att medel som tidigare använts för att finansiera avvecklingen av Verket för förvaltningsutveckling överförs till anslaget. Vidare minskas anslaget med drygt 2 miljoner kronor genom att finansieringen av E-delegationens och Regeringskansliets arbete med normering inom e-förvaltning förs över till anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1. Anslaget minskas också med 60 000 kr genom att finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen förs till ett nytt anslag, 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Anslaget 1:2 Kammarkollegiet

Sammantaget ökar anslaget med nästan 19 miljoner kronor. Anslaget ökar med drygt 3 miljoner kronor genom att medel som tidigare tillfälligt använts för att finansiera avvecklingen av Verket för förvaltningsutveckling återförs till anslaget. Vidare ökar anslaget med 15,6 miljoner för finansiering av verksamheten inom Kompetensrådet för utveckling i staten (Krus) inklusive projektet Offentligt etos. Anslaget ökar också med 1,1 miljoner kronor till följd av kraftigt stigande ärendevolymer för Statens överklagandenämnd. Kammarkollegiet ansvarar för kanslistödet åt överklagandenämnden. Anslaget minskar sedan med 0,4 miljoner genom den förändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Anslaget minskas även med 0,3 miljoner kronor för minskade uppföljningskostnader.

Anslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen

Nytt anslag som uppgår till 44,5 miljoner kronor 2011 för utveckling och förvaltning av statens informationssystem för budgetering och uppföljning, Hermes. Anslaget består bl.a. av medel som överförts från Ekonomistyrningsverkets anslag och från andra anslag som tidigare använts för att betala avgifter till Hermes.

Anslaget 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Sammantaget minskar anslaget med drygt 16 miljoner kronor 2011 genom att kostnaderna för Krus och projektet Offentligt etos flyttas till anslaget 1:2 Kammarkollegiet.

Anslaget 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Detta är utgiftsområdets största anslag och det ökar sammantaget med 638 miljoner kronor 2011. Höjningen förklaras till stor del av en uppgång i prisbasbeloppet och en relativt stor ökning av antalet förmånstagare. Ökningen av förmånstagare speglar generationsskiftet inom statsförvaltningen.

Anslaget 1:6 Finanspolitiska rådet

Sammantaget ökar anslaget med knappt 0,1 miljoner kronor.

Anslaget 1:7 Konjunkturinstitutet

Sammantaget ökar anslaget med 0,3 miljoner kronor. Anslaget minskar med drygt 0,1 miljoner kronor på grund av den ändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen och gemensamma myndighetsprojekt inom e-förvaltningen.

Anslaget 1:8 Ekonomistyrningsverket

Sammantaget minskar anslaget med 15,8 miljoner kronor 2011. Anslaget minskar varaktigt med 21,9 miljoner kronor på grund av den ändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Anslaget ökar däremot med 5 miljoner kronor för det myndighetsövergripande uppdraget att utveckla metoder för redovisning av resultat av arbetet mot felaktiga utbetalningar i välfärdssystemen. Anslaget utökas med 0,3 miljoner kronor för ESV:s revisionskostnader för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare. Vidare ökar anslaget varaktigt med 0,4 miljoner kronor av överförda medel som tidigare delfinansierat medlemskapet i Bruegel – en oberoende tankesmedja i Bryssel.

Anslaget 1:9 Statistiska centralbyrån

Sammantaget ökar anslaget med 11,6 miljoner kronor 2011. Anslaget höjs tillfälligt med 15 miljoner kronor för åtgärder för att förbättra kvaliteten i statistiken. Vidare minskar anslaget med 0,9 miljoner kronor till följd av att äktenskapsregistret flyttas från SCB till Skatteverket. Dessutom minskar anslaget med 0,3 miljoner kronor på grund av varaktigt minskade kostnader för arbetskraftsundersökningen (AKU). Anslaget minskar också med 0,2 respektive 0,8 miljoner kronor av den ändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen och gemensamma myndighetsprojekt inom e-förvaltningen.

Anslaget 1:10 Bidragsfastigheter

Anslaget ökar sammantaget med 60 miljoner kronor 2011 jämfört med tidigare aviserad plan, vilket finansieras genom att Statens fastighetsverk (SFV) betalar in en del av sitt balanserade resultat till staten.

Anslaget 1:11 Finansinspektionen

Anslaget höjdes med 20 miljoner kronor i vårtilläggsbudgeten för 2010 och anslaget tillförs motsvarande belopp även för 2011. Jämfört med anslagsnivån 2010 (enligt budgetpropositionen för 2010) ökar anslaget med sammanlagt 21 miljoner kronor. Anslaget minskar med 0,1 miljoner kronor av den ändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Av anslaget beräknas 5 miljoner kronor avsättas för satsningar inom konsumentområdet och 4,5 miljoner kronor för samordningsfunktion inom FI för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Regeringen anger i propositionen att FI ska betala avgift till de planerade tillsynsmyndigheterna inom EU, men anger inte hur stora belopp det handlar om.

Anslaget 1:12 Riksgäldskontoret

Sammantaget ökar anslaget med 2,7 miljoner kronor 2011. Anslaget minskar med 0,4 miljoner kronor respektive 0,5 miljoner kronor av den ändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen och gemensamma myndighetsprojekt inom e-förvaltningen.

Anslaget 1:13 Bokföringsnämnden

Sammantaget ökar anslaget med 2 miljoner kronor 2011. Anslaget ökar med 2 miljoner kronor för arbetet med att skapa fyra separata redovisningsregulverk. Vidare utökas anslaget varaktigt med 0,5 miljoner kronor för utökad information till företagen om ändrade redovisningsregler.

Anslaget 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Anslaget används för att finansiera Sveriges årliga medlemsavgifter i Europarådets utvecklingsbank (CEB), den belgiska tankesmedjan Bruegel och European Institute of Public Administration (EIPA). Anslaget används också för att finansiera garantiavgiften till Riksgälden för Sveriges Hus i Sankt Petersburg. Under 2011 ökar anslaget med sammanlagt 0,2 miljoner kronor.

Anslaget 1:15 Riksrevisionen

Sammantaget ökar anslaget med 3,2 miljoner kronor 2011. Förutom en uppräkning av pris- och lönekostnader begär styrelsen inga ytterligare medel. Anslaget minskar med 0,1 miljoner kronor av den ändrade finansieringen av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Styrelsen föreslår också ett bemyndigande för Riksrevisionen att under 2011 ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp av 17 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten. Förslaget behandlas nedan under avsnittet Bemyndiganden.

Anslaget 1:16 Finansmarknadsforskning

I vårtilläggsbudgeteten för 2010 anvisades 30 miljoner kronor på ett särskilt anslag inom utgiftsområde 2 för en satsning på finansmarknadsforskning. Anslaget permanentas och uppgår till 30 miljoner kronor 2011.

Anslaget 1:17 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse

Nytt anslag inom utgiftsområdet som uppgår till 25 miljoner kronor 2011 för myndighetsgemensamma strategiska projekt inom e-förvaltningen. Anslaget består bl.a. av medel som överförs från andra anslag.

Motionen

I Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets motion Fi264 föreslår motionärerna att en besparing på 800 miljoner kronor görs inom Regeringskansliet och den statliga myndighetssektorn. I den ekonomiska krisen måste man enligt motionärerna prioritera jobbskapande investeringar och hålla tillbaka andra utgifter. Motionärerna föreslår också att programmet om offentligt etos i statsförvaltningen avbryts, vilket innebär att anslaget 1:2 bör minskas med 5 miljoner kronor 2011.

Finansutskottets ställningstagande

Finansinspektionens anslag och finansieringen av de europeiska tillsynsmyndigheterna

Regeringen anger i budgetpropositionen att avgifterna till de planerade tillsynsmyndigheterna i EU – European Banking Authority (EBA), European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) och European Securities and Markets Authority (ESMA) – ska finansieras över Finansinspektionens (FI) ramanslag.

I propositionen saknas dock uppgifter över hur stort avgiftsbelopp som ska belasta FI:s anslag för 2011.

Enligt uppgifter som utskottet inhämtat från Finansdepartementet beräknas kostnaderna under FI:s ramanslag 2011 uppgå till 5 miljoner kronor. Kostnaderna förväntas öka med 1 miljon kronor per år under perioden 2012–2014, vilket innebär ett ökat resursbehov för FI på 8 miljoner kronor 2014 jämfört med 2010. Dessa belopp finns dock inte upptagna i anslagsförslagen för åren 2012–2014, utan regeringen avser att återkomma till frågan i samband med budgetpropositionen för 2012.

Enligt den preliminära överenskommelsen mellan EU-parlamentet, EU-kommissionen och medlemsstaterna från den 2 september 2010 ska tillsynsmyndigheterna till 60 % finansieras av medlemsstaterna och till 40 % via EU-budgeten. I en beräkningsbilaga till överenskommelsen anges att Sveriges totala kostnad för myndigheterna under 2011 skulle uppgå till 648 000 euro.

Under förhandlingarna och beredningen av den europeiska finanstillsynen har utskottet genomgående haft som ståndpunkt att de tre tillsynsmyndigheterna bör finansieras över EU-budgeten inom befintliga ramar. Detta har framförts dels i ett utlåtande över EU-kommissionens meddelande om den finansiella tillsynen i Europa (KOM(2009) 252, bet. 2008/09:FiU42), dels i överläggningar med statssekreteraren vid Finansdepartementet Urban Karlström den 3 november 2009.

Utskottet har bl.a. motiverat sin ståndpunkt med att det är mindre lämpligt att skapa ett särskilt finansieringssystem som är beroende av medel från nationella myndigheter.

I sitt utlåtande över EU-kommissionens meddelande skrev utskottet följande:

En sådan lösning kan komplicera arbetet med att fastställa hur mycket resurser som krävs för tillsyn i varje medlemsland. De nationella tillsynsmyndigheterna, som finansieras via nationella budgetar, skulle i en sådan finansieringsmodell behöva ytterligare medel som i sin tur skulle kanaliseras vidare till EU-myndigheterna. Detta riskerar att leda till ökad osäkerhet om de nationella myndigheternas totala resursbehov, om inte utskottet från varje nationell myndighet till respektive EU-myndighet är tydligt fastställt i förväg.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2011 valt att föra in finansieringen under FI:s ramanslag. För att förbättra kontrollen och genomlysningen av avgifterna och avgiftsutvecklingen anser utskottet att avgifterna bör tas upp under ett eget anslag i budgeten. Utskottet utgår därför ifrån att regeringen i budgetpropositionen för 2012 föreslår ett nytt anslag för avgifterna till de europeiska tillsynsmyndigheterna under utgiftsområde 2.

Besparingar i myndigheterna

I motion Fi264 (S, MP, V) föreslås att en besparing på 800 miljoner kronor görs i den statliga myndighetssektorn.

Enligt utskottets mening är det en självklarhet att dimensioneringen av och effektiviteten i den statliga sektorn löpande ska prövas. Utskottet vill erinra om att det redan bedrivs ett omfattande arbete för att effektivisera statsförvaltningen. Till exempel kan nämnas initiativet till ett myndighetsgemensamt servicecenter för en effektivare statlig administration (jfr kommittédirektiv 2010:117). Efter hand som effektiviseringsåtgärderna får effekt kan anslagen för myndigheternas förvaltningskostnader reduceras. Utskottet avstyrker motion Fi264 yrkande 1.

Projektet om offentligt etos

I motion Fi264 föreslås att projektet om offentligt etos avbryts.

Kompetensrådet för utveckling i staten (Krus) fick i november 2009 uppdraget att leda ett projekt om offentligt etos. Projektet ska bedrivas under perioden 2009–2011 och målet är att stärka en god förvaltningskultur i staten. I första hand fokuseras verksamheten på förståelse för vad det innebär att vara statsanställd och på arbete med värdegrunds-, etik- och bemötandefrågor. För att öka kunskapen om rollen som statstjänsteman samt stödja och inspirera myndigheternas eget värdegrundsarbete kommer ett antal utvecklingsaktiviteter att genomföras och redovisas under projektets gång. Projektet vänder sig till hela statsförvaltningen, med särskilt fokus på chefsnivåerna.

Utskottet har tidigare behandlat liknande förslag om nedläggning av etosprojektet, senast i samband med behandlingen av utgiftsområdets anslag för 2010 (bet. 2009/10:FiU2). Utskottet behandlade också behovet av offentligt etos våren 2010 i betänkandet 2009/10:FiU38 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt.

Enligt utskottets mening är det viktigt att alla statligt anställda har kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen. Det är också ett av delmålen för den statliga arbetsgivarpolitiken. Utskottet anser att etosprojektet väl fyller sin funktion och att projektet bör fortsätta. Utskottet avstyrker därmed motion Fi264 yrkande 2.

Sammanfattning av finansutskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag till anslag inom utgiftsområde 2. Motionsyrkandena som behandlats under detta avsnitt avstyrks. Som framgår ovan utgår utskottet också ifrån att regeringen i budgetpropositionen för 2012 föreslår ett nytt anslag för avgifterna till de europeiska tillsynsmyndigheterna under utgiftsområde 2.

Bemyndiganden 2011 inom utgiftsområde 2

Bemyndigande för Kammarkollegiet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om att låta Kammarkollegiet disponera en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 låta Kammarkollegiet disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter.

När nya myndigheter bildas eller inrättas krävs resurser för att betala utgifter och anskaffning av t.ex. anläggningstillgångar. I avvaktan på riksdagsbeslut om anslag kan denna typ av utgifter tillfälligt finansieras från en kredit hos Kammarkollegiet. När myndigheten bildats och anslag upprättats regleras krediten inklusive ränta genom betalning från myndigheten till krediten hos Kammarkollegiet.

Finansutskottets ställningstagande

Modellen med krediter för inrättande av myndigheter infördes 2009 (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:FiU2).

I samband med beslutet ansåg utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2010 skulle återkomma till riksdagen med en redovisning av hur den nya modellen fungerat. Någon sådan redovisning gavs aldrig i budget-

propositionen för 2010 bl.a. med motiveringen att modellen använts under en relativt kort tid. Utskottet upprepade då sin begäran i samband med behandlingen i budgetpropositionen för 2010 (bet. 2009/10:FiU2).

Utskottet kan nu notera att regeringen i budgetpropositionen för 2011 lämnar en beskrivning av hur modellen använts och fungerat.

Enligt regeringen har krediten hos Kammarkollegiet hittills använts vid inrättandet av Inspektionen för socialförsäkring, Pensionsmyndigheten, Trafikverket, Försvarsexportmyndigheten och Myndigheten för radio och tv. Regeringen bedömer att modellen fungerat väl. Krediten har ökat tydligheten i redovisningen samtidigt som det administrativa arbetet blivit mer kostnadseffektivt genom att den ekonomiadministrativa hanteringen flyttats till Kammarkollegiet. Samtidigt konstaterar regeringen att flexibiliteten minskat genom att krediten är begränsad. Till följd av svårigheterna att bedöma storleken på kommande investeringsbehov vid inrättande av myndigheter har dock krediten dimensionerats med en viss marginal och hittills inte utnyttjats fullt ut.

Med det som anförts ovan tillstyrker utskottet regeringens förslag att 2011 låta Kammarkollegiet disponera en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för inrättandet av nya myndigheter.

Bemyndigande för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen ingå avtal för utveckling och underhåll av informationssystemet Hermes som medför behov av framtida anslag på högst 45 miljoner kronor under perioden 2012–2016. Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen i budgetpropositionen för 2011 genomfört en skärpning av rutinerna för beställningsbemyndiganden.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ingå avtal om utveckling och underhåll av statens informationssystem för budgetering och uppföljning (Hermes) som medför behov av framtida anslag på högst 45 miljoner kronor under 2012–2016. Bemyndigandet avser anslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen. Enligt regeringen finns det ett stort behov av att renovera, modernisera och anpassa verksamhetsstödet för budgetprocessen. Det handlar bl.a. om

anpassning av IT-miljö som i sin tur kräver bl.a. förstudier, detaljerade kravspecifikationer och prototyper för olika applikationer. Utvecklingsinsatserna förutsätter fleråriga ekonomiska åtaganden.

Finansutskottets ställningstagande

Innan utskottet tar ställning till det aktuella förslaget vill utskottet kort kommentera beställningsbemyndiganden.

Finansutskottet har vid flera tillfällen under de senaste åren haft synpunkter på regeringens förslag på utformning av beställningsbemyndigandena. Synpunkterna har bl.a. handlat om att ändamålen med bemyndigandena ibland varit oklara och att det har saknats sluttidpunkter och beloppsgränser för de åtaganden som är tänkta att ingås med stöd av bemyndigandet. I vissa fall har utskottet skarpt kritiserat regeringen för att man i efterhand begärt bemyndiganden för åtaganden som myndigheter redan ingått.

I mars 2010 lämnade utredningen Översyn av budgetlagen sitt betänkande En reformerad budgetlag (SOU 2010:18) till regeringen. Utredningen föreslår bl.a. skärpta bestämmelser för beställningsbemyndiganden.

Utskottet kan dock konstatera att regeringen redan i budgetpropositionen för 2011 genomfört en del av utredningens förslag när det gäller bemyndiganden. Samtliga beställningsbemyndiganden i budgetpropositionen är tidsbestämda med en angiven sluttidpunkt, vilket innebär att det nu jämfört med tidigare tydligare framgår under vilka år de ekonomiska åtagandena beräknas medföra utgifter.

Utskottet noterar med tillfredsställelse den skärpning som skett när det gäller beställningsbemyndigandena. Det ökar riksdagens möjligheter att göra en noggrann prövning av bemyndigandena och förstärker stramheten i den svenska budgetbehandlingen. Utskottet vill samtidigt erinra om att regeringen nyligen lämnade en proposition till riksdagen med förslag om en ny budgetlag. Propositionen kommer att behandlas av riksdagen under våren.

När det gäller bemyndigandet för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen konstaterar utskottet att regeringens förslag innehåller uppgifter om ändamål, tidpunkter och sluttidpunkter och förväntade framtida anslagsbehov.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för Statens tjänstepensionsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 ge en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret till Statens tjänstepensionsverk på högst 100 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i pensionshanteringen.

Propositionen

Statens pensionsverk (SPV) bytte den 1 juli 2010 namn till Statens tjänstepensionsverk (SPV).

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 ge en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret om högst 100 miljoner kronor till Statens tjänstepensionsverk för att tillgodose behovet av likviditet i pensionshanteringen.

SPV hanterar bl.a. pensionsutbetalningar för individuell ålderspension och Kåpan och pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning. Verksamheten omfattar mycket stora penningflöden. Till exempel omsätter enbart flödet för Kåpan omkring 350 miljoner kronor per månad. Tiden mellan fakturering och betalning är kort, och skulle betalningen för t.ex. de två största fakturorna utebli någon månad motsvarar det en räntekontobelastning på drygt 50 miljoner kronor. Regeringen anser därför att ett rörelsekapital i form av en övrig kredit i Riksgäldskontoret bör upprättas även för 2011.

Finansutskottets ställningstagande

Ovannämnda övriga kredit inrättades 2009 eftersom regeringen då gjorde bedömningen att SPV:s normala räntekontokredit inte var tillräcklig och enbart gällde kostnader och intäkter i den egna verksamheten, dvs. inte uppdragsverksamheten.

Krediterna uppgick till 75 miljoner kronor både 2009 och 2010. Regeringen föreslår nu att krediterna höjs till 100 miljoner kronor. Höjningen motiveras med att man vill minimera risken för övertrassering. Krediterna för förmedling av avgiftsbestämda förmåner höjs från 50 miljoner kronor till 75 miljoner kronor, medan krediterna för att tillgodose likviditetsbehov i samband med pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning behålls på 25 miljoner kronor, dvs. samma nivå som under 2010.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för bidragsfastigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för anslag 1:10 Bidragsfastigheter ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor under 2012 och 2013.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ingå ekonomiska avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor under 2012–2013. Bemyndigandet avser anslag 1:10 Bidragsfastigheter och är enligt regeringen nödvändigt för att ett rationellt och planmässigt underhållsarbete ska kunna bedrivas. Enligt regeringen förutsätter vård och underhåll av fastigheter i det svenska kulturarvet att fleråriga åtaganden kan göras. De ekonomiska bindningar det gäller är större enskilda underhållsprojekt där kostnaden överstiger 10 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för Riksrevisionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2011 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar intill ett belopp av 17 miljoner kronor.

Riksrevisionens styrelse

Riksrevisionens styrelse föreslår att Riksrevisionen bemyndigas att för 2011 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten till ett belopp av 17 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker Riksrevisionens styrelses förslag till låneram för Riksrevisionen.

Kapitalhöjning i Europeiska utvecklingsbanken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att Sverige deltar i höjningen av kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och bemyndigar regeringen att ikläda staten ett betalningsansvar i form av statliga garantier till EBRD om högst knappt 541,6 miljoner euro, inklusive tidigare gjorda åtaganden. Utskottet anser att det är viktigt att EBRD får tillgång till det kapital och de resurser som krävs för att banken ska kunna begränsa finanskrisens effekter och upprätthålla och utöka sin verksamhet i Sveriges närområde.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att Sverige deltar i en höjning av kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och att riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten ett betalningsansvar i form av statliga garantier till EBRD om högst knappt 541,6 miljoner euro, inklusive tidigare gjorda åtaganden.

EBRD ägs av 63 länder (inklusive EU och Europeiska investeringsbanken), och bankens uppdrag är att främja övergången till marknadsekonomi i de tidigare planekonomierna i Central- och Östeuropa och Centralasien. Verksamheten är inriktad mot lån till projekt inom de privata sektorerna.

Enligt EBRD:s stadgar ska organisationens kapital ses över vart femte år. Till följd av finanskrisen och G20:s uppmaning 2009 till de internationella finansiella institutionerna att se över sin kapitalsituation för att kunna möta den stigande efterfrågan i spåret av finanskrisen tidigare lades översynen med ett år. Under 2009 och våren 2010 genomfördes därför en översyn av såväl kapital, verksamhetsvolymerna som strategiska inriktningar och geografiska prioriteringar för perioden 2011–2015.

I maj 2010 beslutade guvernörsstyrelsen i EBRD att kapitalet skulle utökas med 10 miljarder euro, från 20 miljarder till totalt 30 miljarder euro. Samtidigt beslutades att verksamhetsvolymerna skulle ha möjlighet att uppgå till 9 miljarder euro per år 2010–2012 och 8,5 miljarder kronor 2013–2015. Dessutom beslutade styrelsen att under perioden prioritera verksamheten i regioner och länder som ligger tidigt i transitionsprocessen (Centralasien, Vitryssland, Ukraina, Moldavien och Kaukasus) samt i västra Balkan och Turkiet.

Kapitalhöjningen sker genom en ökning av det inbetalda kapitalet med 1 miljard kronor och en ökning av garantikapitalet med 9 miljarder kronor. Höjningen av det inbetalda kapitalet sker genom en överföring från bankens reservmedel (ackumulerade vinstmedel), vilket innebär att ägarländerna inte behöver göra någon inbetalning utan att länderna endast behöver utöka sitt garanterade kapital.

Sverige erbjuds att teckna garantikapital på ca 205,3 miljoner euro, motsvarande ca 1,9 miljarder kronor (enligt dagskurs). Sammantaget innebär det att Sveriges samlade garantiåtaganden gentemot EBRD stiger till knappt 541,6 miljoner euro, motsvarande cirka knappt 5,1 miljarder kronor (enligt dagskurs). Samtidigt tilldelas Sverige 23 miljoner euro i inbetalt kapital genom överföringen från EBRD:s reserver. Sveriges totala kapitalandel i EBRD uppgår i dagsläget till 2,3 % och kommer att ligga kvar på samma nivå efter kapitalhöjningen (förutsatt att alla ägarländer deltar i höjningen, vilket förväntas ske enligt regeringen).

Enligt guvernörsstyrelsens beslut ska kapitalhöjningen till viss del vara temporär eftersom höjningen motiveras av finanskrisens effekter. När krisens effekter klingat av i verksamhetsregionerna bör en del av garantikapitalet återföras till ägarna. En beräkning av återföringsbeloppet ska göras 2015, och de prognoser som gjorts pekar mot att ca 20 % av kapitalhöjningen ska kunna betalas tillbaka.

Regeringen anser att EBRD utför en viktig uppgift och att EBRD:s insatser i Baltikum haft direkta och gynnsamma effekter på svensk ekonomi. Sverige bör enligt regeringen delta i kapitalhöjningen för att ge EBRD möjligheter att fortsätta att motverka krisen i en region som till stora delar utgör Sveriges närområde. Sverige har i kapitaldiskussionerna stött inriktningen att höjningen bör ske utan direkta inbetalningar från ägarländerna och att en återföring bör ske när den ekonomiska situationen blivit mer normal.

Regeringen konstaterar att Sveriges risk ökar när man tecknar sig för ytterligare garantikapital. Erfarenheterna visar dock att EBRD lyckats väl med att begränsa sina kreditförluster, även under de senaste krisåren. Med undantag för 2009 och 2010 har banken alltid gått med vinst. Bankens reserver (ackumulerade vinster) uppgick i slutet av 2009 till 25 % av utestående lån. Det innebär att det finns en betydande buffert innan det kan bli aktuellt för ägarna att infria garantiåtagandena eller att ägarna tvingas tillskjuta ytterligare kapital.

Finansutskottets ställningstagande

Finanskrisen och den utpräglade finansiella oro som vi upplevt under de senaste månaderna visar enligt utskottets mening på den mycket stora betydelse som de internationella finansiella institutionerna har för att begränsa finanskrisens effekter och bidra till finansiell stabilitet i vår omvärld.

Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) verkar i Sveriges omedelbara närområde, och bankens utlåning och insatser i t.ex. Baltikum under de senaste åren har enligt utskottets mening haft direkta och gynnsamma effekter på utvecklingen i den svenska ekonomin. Mycket tyder också på att finanskrisens effekter kommer att dröja sig kvar längre i de länder som tillhör EBRD:s verksamhetsregion än i många andra delar av världen. Enligt utskottets uppfattning är det därför viktigt att Sverige deltar i

EBRD:s kapitalhöjning så att EBRD får tillgång till det kapital och de resurser som krävs för att banken ska kunna upprätthålla och utöka sin verksamhet i de länder och regioner som banken verkar i.

Eftersom det finns statsfinansiella begränsningar i många av EBRD:s ägarländer sker huvuddelen av kapitalhöjningen genom att ägarländerna tillför banken garantikapital. Endast 10 % av kapitalhöjningen sker genom inbetalt kapital, och denna del tillgodoses genom en överföring av bankens reserver till ägarländerna. Detta innebär att det inte behövs någon direkt inbetalning från ägarna till EBRD. Utskottet välkomnar denna konstruktion av kapitalhöjningen liksom det faktum att en viss del av kapitalhöjningen är temporär. Kapitalhöjningen motiveras av den globala finanskrisens effekter, och enligt överenskommelsen bör en del av det höjda garantikapitalet återföras till ägarna när finanskrisens effekter klingat av. Detta är också delar som Sverige verkat för i översynen och förhandlingarna om EBRD:s kapital.

Med det som anförts ovan tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i EBRD. Utskottet tillstyrker också att riksdagen bemyndigar regeringen att utöka Sveriges garantiåtagande gentemot EBRD med 205,3 miljoner euro, vilket innebär att Sverige, inklusive tidigare gjorda åtaganden, ikläder sig ett statligt betalningsansvar i form av statliga garantier till EBRD på totalt högst 541,6 miljoner euro.

Kapitalhöjning och ändring av stadgarna i Nordiska investeringsbanken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Nordiska investeringsbanken (NIB) och godkänner ändringen av NIB:s stadgar till följd av kapitalhöjningen. Riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till NIB om högst drygt 1 963 miljoner euro, inklusive tidigare gjorda åtaganden.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att Sverige deltar i en höjning av kapitalet i Nordiska investeringsbanken (NIB) och att riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten ett betalningsansvar i form av statliga garantier till NIB om högst drygt 1 963 miljoner euro, inklusive tidigare gjorda åtaganden. Regeringen föreslår också att riksdagen godkänner en ändring av NIB:s stadgar som går ut på att kapitalstocken i NIB ökar i enlighet med den föreslagna kapitalhöjningen.

NIB ägs av de nordiska och baltiska länderna. Bankens uppgift är att främja en hållbar tillväxt i medlemsländerna genom att ge långfristiga lån till projekt inom bankens prioriterade områden – miljö, klimat, energi, transport, logistik och innovation.

I juni 2010 beslutade guvernörsstyrelsen i NIB om en höjning av bankens kapital med 2 miljarder euro, till sammanlagt drygt 6,1 miljarder euro. Höjningen motiverades bl.a. med att lånebehovet ökat på grund av finanskrisen och att det finns stora långsiktiga lånebehov i ägarländerna inom NIB:s prioriterade områden. Under krisen har utlåningen närmast sig bankens utlåningstak (250 % av bankens kapital plus reserver).

Höjningen ska ske genom en ökning av det s.k. garantikapitalet. Det innebär att ägarna inte ska betala in något nytt kapital till banken. I stället ökar de sina statliga garantiåtaganden gentemot NIB. Höjningen av kapitalet fördelas enligt en fördelningsnyckel baserad på genomsnittet av medlemsländernas bruttonationalprodukt 2007 och 2008. Sveriges del av höjningen är knappt 601,4 miljoner euro, vilket motsvarar drygt 5,6 miljarder kronor (enligt dagskurs). Det betyder att Sveriges ägarandel i NIB sjunker till 34,6, från dagens andel på 36,7. Nedgången förklaras av att Sveriges BNI nu är något lägre i förhållande till ägarländernas totala BNI än vad den varit vid tidigare kapitalförändringar. Sammantaget innebär höjningen att Sveriges samlade garantiåtaganden gentemot NIB ökar med 601,4 miljoner euro till totalt drygt 1 963 miljoner euro, motsvarande ca 18,4 miljarder kronor (enligt dagskurs).

Höjningen av kapitalet förutsätter att NIB:s stadgar ändras genom att bankens korrekta kapitalstock efter kapitalhöjningen anges i stadgarna.

Beslutet och överenskommelsen om kapitalhöjning är knutet till några villkor. Ett villkor är att en översyn av NIB:s kapitalbehov ska genomföras 2015. Översynen ska kunna leda till en återföring av kapital till ägarländerna om det visar sig att NIB:s utlåning inte utvecklats som förväntat. NIB:s tak för utlåning perioden 2011–2015 är satt till 9 miljarder kronor, och enligt bankens prognoser kan det innebära att ca 20 % av kapitalhöjningen återförs till medlemsländerna efter 2015 (kan dock bli mer eller mindre beroende på utvecklingen). Ett annat villkor är att NIB ska öka sitt fokus på kärnmandatet att främja konkurrenskraft och miljö. Enligt överenskommelsen ska 90 % av nyutlåningen ske inom bankens prioriterade områden.

Enligt regeringen fyller NIB en viktig funktion i EU:s strategi för Östersjöregionen genom att banken finansierar projekt som stärker konkurrenskraften i regionen och förbättrar Östersjöns miljö. NIB finansierar också viktiga klimatsatsningar. Enligt regeringen har Sverige också i förhandlingarna om kapitalhöjningen fått stöd för sina ståndpunkter om restriktivitet (kapitalöversynen 2015) och ökat fokus på bankens prioriterade områden.

Regeringen konstaterar att Sveriges risk ökar genom att man tecknar sig för ytterligare garantikapital. Regeringen bedömer dock att NIB har en god förmåga att bedöma och hantera risk. Bankens resultat har varit positivt

alla år utom 2008 då resultatet blev negativt bl.a. till följd av att bankens finansiella instrument tappade i värde i spåret av finanskrisen. NIB har normalt gett utdelning till ägarländerna, utom 2008 och 2009. Regeringen förväntar sig att utdelningarna återupptas efter kapitalhöjningen. Nominellt har medlemsländerna över åren fått mer i utdelning än vad de betalat in i kapital till banken.

Finansutskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening fyller Nordiska investeringsbanken (NIB), i likhet med Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), en viktig funktion i Sveriges ekonomiska närområde. NIB finansierar huvudsakligen projekt inom den privata sektorn som stärker Östersjöområdets konkurrenskraft och förbättrar Östersjöns miljö. NIB fungerar också som en alternativ långgivare när tillgången på långfristig marknadsfinansiering är låg, vilken den varit under finanskrisen och de senaste månadernas finansiella turbulens.

NIB har under det senaste året legat nära sitt utlåningstak och för att banken ska klara den ökade finansieringsefterfrågan i spåret av finanskrisen och de stora investeringsbehov som finns inom NIB:s kärnområden behöver banken ytterligare kapital. Utskottet anser därför att Sverige bör delta i den kapitalhöjning om totalt 2 miljarder euro som NIB:s guvernörsstyrelse enhälligt beslutade om i juni 2010.

Kapitalhöjningen sker uteslutande genom en ökning av garantikapitalet, vilket innebär att ägarländerna inte behöver göra några inbetalningar till banken. I likhet med kapitalhöjningen i EBRD är kapitalhöjningen i NIB delvis temporär och en följd av finanskrisens effekter. En översyn av NIB:s kapitalbehov ska genomföras 2015. Beroende på hur marknaderna för långfristig finansiering och behovet av NIB:s utlåning utvecklas kan en del av kapitalhöjningen komma att återbetalas till ägarna efter översynen. I överkommelsen om kapitalhöjningen ingår också att NIB i högre grad än tidigare ska fokusera sin verksamhet mot kärnområdet att främja konkurrenskraft och miljö.

Utskottet konstaterar att såväl det temporära inslaget i kapitalhöjningen som fokuseringen på bankens kärnområden ligger i linje med de ståndpunkter regeringen fört fram i diskussionerna om NIB:s kapital.

Med det som anförts ovan tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i NIB. Utskottet tillstyrker också att riksdagen bemyndigar regeringen att utöka Sveriges garantiåtagande gentemot NIB med 601,4 miljoner euro, vilket innebär att Sverige, inklusive tidigare gjorda åtaganden, ikläder sig ett statligt betalningsansvar i form av statliga garantier till NIB på totalt högst drygt 1 963 miljoner euro. Utskottet tillstyrker vidare att riksdagen godkänner ändringen av stadgarna i NIB.

Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2

Statens fastighetsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk för perioden 2011–2013 och bemyndigar regeringen att för 2011 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12 miljarder kronor för investeringar i fastigheter.

Statens fastighetsverks (SFV) uppgift är att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Verksamheten finansieras genom hyresintäkter samt genom lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar. SFV disponerar även anslaget 1:10 Bidragsfastigheter för underhållskostnader och löpande driftunderskott i sina bidragsfastigheter.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan för SFV som redovisas i avsnitt 8.5.1 i propositionen. Regeringen föreslår också att SFV får ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp av 12 miljarder kronor under 2011 för investeringar i fastigheter m.m. Detta innebär att SFV:s låneram för 2011 ligger kvar på samma nivå som under 2010.

Tabell 5 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2011–2013

Miljoner kronor

	2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Inrikes	345	537	756	490	351
Utrikes	46	60	89	90	93
Mark	7	30	23	19	12
Summa	398	626	868	599	456
Finansiering via lån	398	626	868	599	456

Förutom den översiktliga investeringsplanen i tabell 7 redovisar regeringen i budgetpropositionen även en tabell över pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor (tabell 8.6 utgiftsområde 2). Av tabellen framgår också hur mycket som hittills investerats i respektive projekt. Projekt under 20 miljoner kronor redovisas inte i tabellen, men av propositionen framgår att dessa beräknas uppgå till mellan 100 och 280 miljoner kronor per år under 2011 och 2012.

Tabell 6 Utnyttjad låneram för Statens fastighetsverk*Miljoner kronor*

	2007	2008	2009	Prognos 2010	Budget 2011
Utnyttjad låneram	9 543	9 299	10 298	12 000	12 000
Utnyttjad andel av låneram (%)	86,6	78,1	86,5	100	100

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan 2011–2013 och låneram för SFV 2011.

Fortifikationsverket**Utskottets förslag i korthet**

Regeringen godkänner regeringens investeringsplan för Fortifikationsverket för perioden 2011–2013 och bemyndigar regeringen att för 2011 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 9,7 miljarder kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.

Fortifikationsverkets (FortV) huvuduppgift är att förvalta statliga fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. FortV:s verksamhet finansieras främst med hyresintäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan för FortV som redovisas i avsnitt 8.5.3 i propositionen. Regeringen föreslår också att FortV får ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp av 9,7 miljarder kronor under 2011 för investeringar i mark, anläggningar och lokaler. Låneramen för FortV höjs därmed med 300 miljoner kronor jämfört med ramen för 2010.

Tabell 7 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2011–2013*Miljoner kronor*

	2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Nybyggnad	118	420	580	650	550
Ombyggnad	350	445	515	560	550
Markanskaffning	11	50	40	20	20
Summa investeringar	479	915	1 135	1 230	1 120
Betalningsplan	92	115	135	130	120

	2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Lån	386	800	1 000	1 100	1 330
Förskottshyra					
Summa finansiering	478	915	1 135	1 230	1 120

Förutom den översiktliga investeringsplanen i tabell 9 redovisar regeringen i budgetpropositionen även en detaljerad tabell över pågående och planerade investeringar som överstiger 20 miljoner kronor (tabell 8.12 utgiftsområde 2). Av tabellen framgår dock inte hur mycket som hittills investerats i respektive projekt. Projekt med en investeringskostnad som understiger 20 miljoner kronor redovisas inte i tabellen, men av propositionen framgår att dessa beräknas uppgå till mellan 518 och 539 miljoner kronor per år under 2011 och 2012. FortV:s investeringsverksamhet har varit relativt låg under 2008 och 2009 i avvaktan på riksdagens beslut om försvarspolitisk inriktning 2009.

Tabell 8 Utnyttjad låneram för Fortifikationsverket

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	Prognos 2010	Budget 2011
Utnyttjad låneram	7 670	8 064	8 104	8 554	9 194
Utnyttjad andel av låneram (%)	93,8	88,7	89,2	91,0	94,8

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan 2011–2013 och låneram för FortV 2011.

Sjunde AP-fonden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 för Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringarna i anläggningstillgångar som används i verksamheten till ett belopp av 5 miljoner kronor, dels besluta om kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret till ett belopp av 185 miljoner kronor.

Propositionen

Under 2010 ändrades Sjunde AP-fondens uppdrag (prop. 2009/10:40, bet. 2009/10:SfU9). Den tidigare s.k. premiesparfonden, vilken var den fond som de s.k. icke-väljarna i premiepensionssystemet placerades i, ersattes av en fond med generationsprofil (AP7 Såfa). Utöver detta förvalsalterna-

tiv, som genom förändringen även är ett valbart alternativ i premiepensions-systemet, erbjuder Sjunde AP-fonder också tre s.k. fondportföljer: AP7 Offensiv, AP7 Balanserad och AP7 Försiktig. AP7 Såfa och de tre fondportföljerna är uppbyggda via två olika fonder, AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond.

Kostnaderna för Sjunde AP-fondens verksamhet ska täckas med förvaltningsavgifter som tas ur fonderna AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond. Det gäller även de kostnader som krävs för att bygga upp verksamheten från grunden. Men för att åstadkomma neutralitet mellan generationerna sprids uppbyggnadskostnaderna ut över en längre period. För att åstadkomma denna neutralitet disponerar Sjunde AP-fonden en kredit i Riksgäldskontoret. Sjunde AP-fondens mål är att det s.k. balanserade underskottet ska vara avbetalat och eliminerat till 2020.

Sjunde AP-fondens intäkter beräknas uppgå till 130,7 miljoner kronor 2010. Samtidigt uppskattas fondens kostnader under 2010 till 135,1 miljoner kronor (varav 2,4 miljoner utgörs av räntekostnader). Det ger ett underskott på 4,4 miljoner kronor, vilket innebär att det sammanlagda balanserade underskottet stiger från 160 miljoner kronor 2009 till ca 164 miljoner kronor 2010.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om lån i Riksgäldskontoret för Sjunde AP-fondens verksamhet 2011 på högst 185 miljoner kronor. Regeringen bedömer, i likhet med i fjol, att det finns behov av en högre säkerhetsmarginal för att trygga ett eventuellt likviditetsbehov om Sjunde AP-fondens kapital minskar kraftigt till följd av dels Sjunde AP-fondens förändrade uppdrag, dels den osäkra marknadsutvecklingen. Regeringen anger dock att den avser att bevilja Sjunde AP-fonden en ram på 175 miljoner kronor. Den högre ramen på 185 miljoner kronor ger regeringen ett utrymme att med mycket kort varsel utöka krediten om förutsättningarna för Sjunde AP-fondens verksamhet snabbt skulle förändras.

Regeringen föreslår också att Sjunde AP-fonden får möjlighet att ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp av 5 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet vill till att börja med påminna om att tidigare år har beslut om kredit på räntekonto och låneram för Sjunde AP-fonden tagits i samband med behandlingen av finansplanen i budgetpropositionen och besluten om ramarna för samtliga utgiftsområden (FiU1). Från och med budgetpropositionen för 2011 har behandlingen av Sjunde AP-fondens krediter flyttats till utgiftsområde 2 och behandlas därför nu i FiU2.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Övriga förslag inom utgiftsområde 2

Akademiska Hus AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag att Akademiska Hus AB kan utforma sin organisation utan att beakta vad som sagts om lokala bolag i tidigare riktlinjer. Riksdagen avslår en motion om att en del av Akademiska Hus avkastning direkt ska tillföras den högre utbildningen.

Propositionen

När Akademiska Hus AB bildades i början av 1990-talet (prop. 1992/93:37, bet. 1992/93:FiU8) förutsattes att lokala bolag som ägde fastigheterna, och där utbildningsintressena hade majoritet, skulle bildas på universitetsorterna.

Kraven på att representanter för utbildningsintressena skulle ingå i bolagens styrelser togs bort 1998 (prop. 1997/98:137, bet 1997/98:FiU25), och nu föreslår regeringen att kravet på lokala bolag tas bort.

Akademiska Hus AB har i dag sex regionala bolag. Enligt regeringen har denna struktur visat sig vara mindre ändamålsenlig, bl.a. till följd av förändringar i omvärlden. En förändrad koncernstruktur i Akademiska Hus är en förutsättning för att kunna skapa en bättre kapitalstruktur i bolaget. Därför bör Akademiska Hus kunna organisera sig utan beaktande av lokala bolag.

Regeringen anser dock att det även fortsättningsvis finns fördelar med att Akademiska Hus har verksamhet lokaliserad i olika regioner för att finnas i närheten av sina huvudsakliga kunder. Enligt regeringen bör en eventuell omstrukturering förankras hos universiteten och högskolorna innan den genomförs.

Motionen

I motion Fi250 av Leif Pagrotsky (S) anser motionären att Akademiska Hus, som förvaltar och hyr ut lokaler och fastigheter till universitet och högskolor, inte bör drivas med maximal vinst som ledstjärna utan som ett allmännyttigt fastighetsbolag där vinsten stannar hos den högre utbildningen och forskningen. Akademiska Hus är enligt motionären ett välskött och lönsamt bolag som hävdat sig väl i sin nya konkurrensutsatta roll. Många lärosäten upplever dock att hyresnivån är för hög – pengar som hade kunnat användas för undervisning i stället för att levereras in som aktieutdelning till statsbudgeten. Motionären anser att de vinster Akademiska Hus gör bör återföras till högskolesektorn. Skattebetalarna bör få en ersättning motsvarande statens upplåningskostnad för det kapital som är

nedlagt i fastigheterna. All vinst därutöver bör återföras till universiteten och högskolorna. Detta skulle ge den högre utbildningen betydande resurser utan att driva upp skatterna eller belasta statsbudgetens utgiftstak.

Finansutskottets ställningstagande

Akademiska Hus AB är Sveriges näst största fastighetsbolag och bildades i början av 1990-talet i samband med ombildningen av dåvarande Byggnadsstyrelsen. I propositionen (1992/93:37) som föregick bildandet förutsattes att det skulle bildas lokala bolag på universitetsorterna i vilka representanter för universiteten och högskolorna skulle ha styrelsemajoritet. I dag består Akademiska Hus AB av moderbolaget och sex dotterbolag som äger fastigheterna – Akademiska Hus Syd, Akademiska Hus Väst, Akademiska Hus Öst, Akademiska Hus Stockholm, Akademiska Hus Uppsala och Akademiska Hus Norr.

Kravet på representanter för utbildningsintressena i dotterbolagens styrelser togs bort 1998 (prop. 1997/98:137). I budgetpropositionen föreslår regeringen nu att även kravet på lokala bolag tas bort.

Utskottet kan till att börja med konstatera att informationen i budgetpropositionen om bakgrunden till förslaget är begränsad. Enligt uppgifter som utskottet inhämtat från Regeringskansliet grundar sig dock förslaget bl.a. på en begäran från Akademiska Hus AB om att få fusionera upp de sex dotterbolagen i moderbolaget. Genom en fusion skulle man bl.a. kunna ta fram de stora fastighetsvärden som finns i dotterbolagen och som i dagsläget värderas till äldre anskaffningsvärden. Fusionen skulle förbättra förutsättningarna för att förändra kapitalstrukturen i bolaget och öka ägarens möjligheter att bedöma bolagets kapitalbehov. En fusion skulle dessutom ge samordningsfördelar som i dagsläget är svåra att utnyttja genom att verksamheten är utspridd på sex olika bolag. Driften och förvaltningen skulle bättre kunna effektiviseras, t.ex. genom en gemensam administration på olika områden.

Regeringen skriver i budgetpropositionen att den bedömer att Akademiska Hus även i fortsättningen bör ha verksamhet i olika regioner för att bolaget ska befinna sig i närheten av sina kunder. En eventuell omstrukturering bör föregås av en förankring hos universiteten och högskolorna, bedömer regeringen vidare.

Enligt utskottets mening är det viktigt att fastighets- och förmögenhetsförvaltningen i Akademiska Hus AB bedrivs på ett effektivt och kompetent sätt. Utskottet väljer att inte ha några synpunkter på hur verksamheten ska organiseras internt i företaget för att man bäst ska uppnå detta mål. Däremot är det enligt utskottets mening viktigt att en eventuell omorganisation noga förankras och genomförs i dialog med kunderna, dvs. med universiteten och högskolorna i de olika regionerna. Enligt uppgifter från

Regeringskansliet är tanken att de sex dotterbolagen, vid en eventuell omorganisation, ska ersättas med regionkontor eller regionala enheter inom Akademiska Hus AB.

Med det som anförts tillstyrker utskottet regeringens förslag.

I motion Fi250 (S) anförts att Akademiska Hus AB inte bör drivas med maximal vinst som ledstjärna utan som ett allmännyttigt bolag där vinsten stannar hos den högre utbildningen och forskningen. Staten bör få ersättning motsvarande statens egen upplåning för det kapital som är nedlagt i bolaget. Avkastningen därutöver bör återföras till högskolorna. Den högre utbildningen skulle denna väg tillföras betydande resurser utan att skatterna drivs upp eller statsbudgetens utgiftstak belastas, enligt motionären.

Akademiska Hus verkar på en konkurrensutsatt marknad. Det innebär enligt utskottets mening att verksamhets- och avkastningskraven på Akademiska Hus måste sättas i enlighet med de villkor som gäller för andra aktörer på marknaden. I annat fall påverkas konkurrensen och effektiviteten på marknaden och i bolaget. Har man ambitionen att öka resurserna till den högre utbildningen bör man också, enligt utskottets mening, gå den normala vägen via anslag i budgeten där tillskottet prövas mot andra angelägna ändamål och inte via olika konstruktioner vid sidan av statsbudgeten.

Med det anförda avstyrker utskottet motion Fi250 (S).

Särskilt yttrande

Anslagen 2011 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (S, MP, V)

Thomas Östros (S), Jennie Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Monica Green (S), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Mikaela Valtersson (MP) och Ulla Andersson (V) anför:

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har i en gemensam motion i anslutning till regeringens vårproposition 2010 och i en gemensam regeringsplattform presenterat vår politik för en ny färdriktning för Sverige. I valet fick vare sig den borgerliga alliansen eller vi rödgröna egen majoritet i riksdagen. Den sittande regeringen har valt att fortsätta i minoritet. Vi har valt att fullfölja vårt åtagande mot de väljare som röstade rödgrönt och har därför lagt fram ett gemensamt alternativ till regeringens budgetförslag, baserat på våra vallöften.

Målet för vår politik är att Sverige ska vara ett jämlikt land. Ska målet kunna nås behöver fler möjligheter skapas. Barnens framtid ska inte avgöras av vad föräldrarna tjänar eller var man bor. Utbildning och trygghet ska vara för alla, så att vi kan utvecklas genom hela livet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras av diskriminering. Alla ska kunna förverkliga sina drömmar och utveckla sina förmågor.

Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige. Där tas all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja till vara. Där bryr vi oss om varandra och där kan man känna sig trygg. Engagemang och nyfikenhet förvandlas till nya idéer och växande företag, och därmed jobb och framtidstro. Så kan Sverige konkurrera med kunskap och förnyelse i en värld av ständigt tuffare internationell konkurrens. Ett jämlikt Sverige förutsätter ett jämställt Sverige. För att minska klyftorna mellan kvinnor och män behöver en rad strukturella reformer genomföras. De ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Att hålla samman Sverige är det viktigaste uppdraget för oss rödgröna partier.

I dag går utvecklingen i motsatt riktning. Unga möter stängda dörrar. Långtidsarbetslösheten biter sig fast på farligt höga nivåer. Svårt sjuka människor görs försäkringslösa. Klyftorna ökar, både mellan människor med höga och låga inkomster och mellan män och kvinnor. Den här utvecklingen är inte värdig ett välfärdsland som Sverige. På längre sikt hotar den förutsättningarna för jobb och ekonomisk utveckling.

Men det går att byta färdriktning. Det finns många företag som ropar efter arbetskraft, men inte hittar rätt kompetens – samtidigt som det finns många unga som inte vill något hellre än att jobba. Det finns stora investeringar som behöver göras i kollektivtrafik, järnvägar, bostäder, energieffektivisering och förnybar energi för att möta klimatutmaningen och göra Sverige till världsledande på grön omställning och miljöteknik – och

många positiva följd effekter i jobb och ekonomisk utveckling om vi tar vara på möjligheterna. Det finns så mycket kreativitet, engagemang och framtidstro – bara alla får chansen att växa.

Ett långsiktigt hållbart Sverige är ett framgångsrikt Sverige där vi är beredda att ta ansvar. För ekonomin, för jobben, för skolan, vården och omsorgen. För trygghet i livets olika skeden, för miljön och för kommande generationer. För oss är öppna gränser en förutsättning för en ansvarsfull ekonomisk politik. En öppnare värld där människor ges möjlighet att söka arbete i andra länder och där solidaritet och rätten att söka skydd undan förföljelse är självklar.

Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. Reformerna ska bara genomföras om det statsfinansiella läget så tillåter. De budgetpolitiska målen ska ligga fast. Vi lovar att inte sänka skatterna på lånade pengar. Vi vill att regeringen tillsätter en jämlikhetskommission för att analysera skillnader i livsvillkor och föreslå förändringar för att öka den sociala rörligheten.

Ett modernt välfärdsland där jobben, miljön och minskade klyftor sätts först – det är vårt framtidsland.

Riksdagen har fattat beslut om att ramarna som återfinns i regeringens budgetproposition inte får överskridas. Däremot återstår frågan om hur anslagen inom ramarna ska fördelas.

Våra samlade utgifter på utgiftsområde 2 är lägre än i regeringens budgetproposition. En särskild bedömning måste ske i varje utskott där vi har lägre samlade utgifter än regeringen. Vår bedömning är att våra förslag på utgiftsområde 2 tydligt är en del av en samlad politik. Vi lägger därför fram ett särskilt yttrande som redovisar vilken inriktning vi vill se på politiken inom utgiftsområdet.

Vi anser att man i den ekonomiska krisen måste prioritera jobbskapande investeringar och hålla tillbaka andra utgifter. Vi föreslår därför att en effektivitetsbesparing på 800 miljoner kronor görs i den statliga myndighetssektorn. Vi anser också att programmet om Offentligt etos i statsförvaltningen bör avbrytas, vilket innebär att anslaget 1:2 bör minskas med 5 miljoner kronor 2011.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 2:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 355 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter (avsnitt 3.8.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen ingå avtal för utveckling och underhåll av informationssystemet Hermes som medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kronor under 2012–2016 (avsnitt 3.8.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen (avsnitt 5.6.2).
4. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Statens fastighetsverk för 2011–2013 (avsnitt 8.5.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån intill ett belopp av 12 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 8.5.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:10 Bidragsfastigheter ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2012 och 2013 (avsnitt 8.5.2).
7. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Fortifikationsverket för 2011–2013 (avsnitt 8.5.3).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån intill ett belopp av 9 700 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 8.5.3).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2011 för Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 5 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 185 000 000 kronor (avsnitt 11.5).

10. Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till EBRD som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp om högst 541 590 000 euro (avsnitt 12.5.1).
11. Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Nordiska Investeringsbanken (NIB) och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till NIB som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till ett belopp om högst 1 963 299 161 euro (avsnitt 12.5.2).
12. Riksdagen godkänner ändringen av stadgarna i NIB som innebär att kapitalstocken ökar i enlighet med kapitalhöjningen under p. 11 (avsnitt 12.5.2).
13. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition (anslagen 1:1–1:14, 1:16 och 1:17), enligt följande uppställning:
14. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2011 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 17 000 000 kronor (avsnitt 15.5.1).
15. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 ett anslag under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning för Riksrevisionen enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag
1:1 Statskontoret	84 975
1:2 Kammarkollegiet	79 406
1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	44 485
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	10 785 000
1:6 Finanspolitiska rådet	7 357
1:7 Konjunkturinstitutet	52 850
1:8 Ekonomistyrningsverket	108 614
1:9 Statistiska centralbyrån	532 268
1:10 Bidragsfastigheter	340 000
1:11 Finansinspektionen	286 154
1:12 Riksgäldskontoret	306 973
1:13 Bokföringsnämnden	11 203
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 370
1:15 Riksrevisionen	299 031
1:16 Finansmarknadsforskning	30 000
1:17 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse	25 000
Summa för utgiftsområdet	12 998 129

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 24:

1. Riksdagen godkänner regeringens förslag att Akademiska Hus AB:s organisation kan inrättas utan beaktande av vad som anges om lokala bolag i riksdagens tidigare riktlinjer (avsnitt 3.6.1).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Fi250 av Leif Pagrotsky (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Akademiska hus.

2010/11:Fi264 av Thomas Östros m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen 2011 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:2 Kammarkollegiet	79 406	-5 000
Nytt Effektivisering av myndigheter		-800 000
Summa		-805 000

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avbryta programmet om offentligt etos i statsförvaltningen.

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 2
Samhällsekonomi och finansförvaltning

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Företrädarna för S, MP och V redovisar sina synpunkter på anslagen i ett gemensamt yttrande.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)		Utskottets förslag
1:1	Statskontoret	84 975
1:2	Kammarkollegiet	79 406
1:3	Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	44 485
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	10 785 000
1:6	Finanspolitiska rådet	7 357
1:7	Konjunkturinstitutet	52 850
1:8	Ekonomistyrningsverket	108 614
1:9	Statistiska centralbyrån	532 268
1:10	Bidragsfastigheter	340 000
1:11	Finansinspektionen	286 154
1:12	Riksgäldskontoret	306 973
1:13	Bokföringsnämnden	11 203
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 370
1:15	Riksrevisionen	299 031
1:16	Finansmarknadsforskning	30 000
1:17	Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse	25 000
Summa för utgiftsområdet		12 998 129